

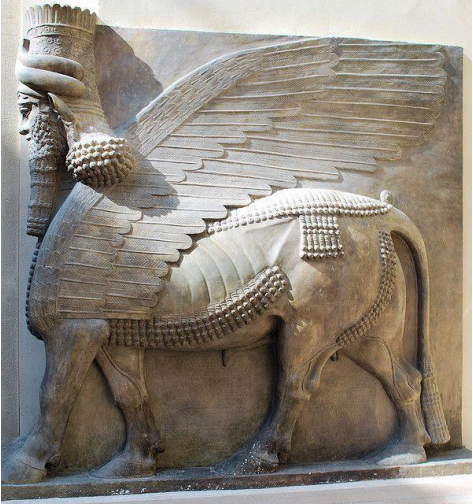
Kongerne i Assyrien

På Esajas' tid var Assyrien stormagten i Mesopotamien, landet mellem floderne. Det underlagde sig Syrien (Aram) med hovedstaden Damaskus og ødelagde nordriget i Israel, Efraim. Det hærgede Judas rige, belejrede Jerusalem og truede dets eksistens. En kort oversigt over dets konger er samtidig en lille oversigt over den samtidige storpolitiske historie. Den er nyttig, når man studerer Esajas.

Udgravninger, inskriptioner og oldtidstekster har gjort denne periode i Assyriens historie relativt kendt. Assyriens konger havde både religiøs og politiske interesse i at fortælle omverden om deres bedrifter. Det skete i store relieffer i de kongelige paladser såvel som i officielle annaler. Det var naturligvis altid i kongers interesse at fremstille sig i et så positivt lys som muligt; men som historiske kilder er deres fremstilling alligevel af stor betydning.

Assyrisk konge	Historisk information (alle årstal er fvt.)
<p>Tiglath-Pileser III (745-727), i Bibelen kaldt Pul (1 Krøn 5,26).</p> 	<p>Regnet ofte for grundlæggeren af det assyriske storrige. Blev i 729 også "konge af Babylon." Dette var en betydningsfuld titel og funktion, fordi Babylon var Mesopotamiens største by og både dets religiøse og kulturelle center. Den vigtigste religiøse helligdom befandt sig i Babylon.</p> <p>Tiglath-Pileser spillede en hovedrolle i den syrisk-efraimittiske krig (734-732), hvor en koalition af stater med Syrien og Israel (Efraim) i spidsen søgte at overtale Judas kong Akaz til at slutte sig til dem i kamp mod Assyriens overherredømme. Dette er baggrunden for Esajas 7.</p>

<p>Som andre assyriske konger gjorde Tiglath-Pileser et stort nummer ud af sine erobringer, her på sine paladsmure i Nimrud.</p>	<p>Tiglath-Pileser indtog Galilæa og området øst for Jordan og etablerede dem som de assyriske provinser Megiddo og Gilead. Israels nordrige blev begrænset til Efraim, og dets overklasse deporteret til Assyrien.</p>
<p>Salmanassar V (727-722)</p> 	<p>Søn af Tiglath-Pileser III.</p> <p>Under Salmanassers regering sluttede kong Hosea af Israel forbund med Egypten og gjorde oprør mod Assyrien (2 Kong 17,3-4). Resultatet var, at den assyriske konge belejrede og erobrede Samaria, og Israel blev etableret som den assyriske provins Samerina.</p>
<p>Sargon II (722-705)</p> <p>Bevinget tyr med menneskehoved fra Sargon II's palads. Læg mærke til dyresymbolet med elementerne fra forskellige skabninger, jv. Daniel 7.</p>	<p>Sargon overtog, hvor Salmanasser slap, og deporterede nordrigets israelitiske befolkning (2 Kong 17,6). I overensstemmelse med assyriske praksis importerede Sargon en række folk fra andre områder til Israels område.</p> <p>Det var assyriske policy derved at svække rigets yderområder og forhindre eventuelle nye oprør, Religiøst førte det til synkretisme og dyrkelse af andre guder (2 Kong 17,24-41).</p> <p>Ved Sargons magtovertagelse søgte Babylons Merodak-Baladan (kendt i historien som Marduk-apla-iddina II) at frigøre sig fra Assyrien. Han indgik en formel alliance med kongerne af Susa og Anshan (begge en del af Elam i det nuværende Iran) og var fra 721 og cirka ti år frem officielt "konge af Babyon." Sargon genetablerede det dobbelt assyriske-babyloniske rige og tog titlen "konge af Babylon" tilbage til assyrerne i 709.</p>
<p>Sankerib (705-681)</p>	<p>Ved Sargons død tog Merodak-Baladan sin kongetitel i Babylon tilbage, indtil han af Sankerib blev tvunget til at flygte fra Babylon i 703, Han endte sine dage i Elam, der omfattede Anshan i det persiske højland og Susa i syd. Anshans magtfulde dynasti var etableret af kong Teipes, hvis søn var Kyros I, og hvis oldebarn Kyros II i 539 erobrede Babylon og gav jøderne lov til at vende tilbage til deres hjemland.</p> <p>I 701 angreb Sankerib Juda og belejrede Jerusalem. Kong Hizkija af Juda brød med sin far Akaz' religiøse</p>

På sine paladsvægge i Ninive lod Sankerib lave store relieffer, der fortalte om hans erobring af Lakish, den næststørste by i Juda (Es 36,2; 37,8).

synkretisme og gennemførte en omfattende reform (2 Kong 18,1-16). Men imod Esajas' profetiske advarsel gik han støttet af Egypten sammen med kystbyerne i et oprør mod Assyrien.

Sankerib knuste oprørerne og erobrede de fleste byer i Juda, hvoraf han gav nogle til loyale filisterfyrster. Jerusalem og Hizkija blev på mirakuløs vis sparet (Esajas 36-37).

Esarhaddon (681-669)

Søn af Sankerib. Tog magten efter mordet på faderen (Es 37,38). Overtog Babylon og titlen som både præst i og "konge af Babylon" i 680. Førte kong Manasse af Juda i landflygtighed (2 Krøn 33,10-13). Han deporterede babyloniere og elamitter til områderne nær Samaria (2 Kong 17,24; Ezra 4,9-10) og placerede jøder både i medernes og Elams byer (2 Kong 17,6; 18,11; Es 11,1).